

การวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้
การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว
กรณีศึกษา: บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
Management Process Analysis of Product Processing from
Coconut Shell Learning Center Group : Case Study Ban Thadan,
Donrak Sub-district, Nongchik District, Pattani Province

สุราณี સાલૈ¹ และ ประจวบ ทองศรี²

Suranee Salae¹ and Prachuap Thongsri²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท

¹Master's degree students

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาลังคม

^{1,2}Program Social Development Administration

^{1,2}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{1,2}Faculty of Humanities and Social Sciences

^{1,2}มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

^{1,2}Prince of Songkla University, Pattani Campus

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว กรณีศึกษา: บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก ผู้ให้ข้อมูลเป็นคณะกรรมการกลุ่มทั้งหมดจำนวน 5 คน และสมาชิกกลุ่มทั้งหมด จำนวน 17 คน รวมทั้งหมดจำนวน 22 คน ได้เลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และได้วิเคราะห์เนื้อหาด้วยการสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัย และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่ากระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูป
ผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว กรณีศึกษา: บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก
ได้ใช้กระบวนการบริหารจัดการแบบ POLC การวางแผน การจัดการองค์กร การนำไป
ปฏิบัติ และการควบคุม โดยมีโครงสร้างองค์กรทั้งในระบบการบริหารรูปแบบราชการ
แบบคณะกรรมการ แบบครอบครัว และแบบเจ้าของเพียงผู้เดียว มีการมอบหมายหน้าที่
บุคลากรอย่างชัดเจน ผู้บริหารได้แนะนำ แก้ไขปัญหา ร่วมคิดและให้เจ้าหน้าที่ร่วมแสดง
ความคิดเห็น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งในรูปแบบ
ค่าตอบแทน และการส่งเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ มีการประสานงานในการ
ทำงานกับหน่วยงานใน และภายนอกองค์กร มีการรายงานประเมินผลและนำผล
มาแก้ไขปรับปรุงร่วมกัน ด้านงบประมาณ มีการดำเนินการตั้งแต่จัดหางบประมาณ
แหล่งเงินทุน การตลาดและสิ่งสำคัญที่สุดการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่
ในหน่วยงานของตนเองจะทำให้รูปแบบและการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้
มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : กระบวนการบริหารจัดการ, ศูนย์การเรียนรู้, การแปรรูปผลิตภัณฑ์จาก
เปลือกมะพร้าว

Abstract

The purpose of this qualitative research was to analyze management process of product processing from coconut shell learning center group : case study Ban Thadan, Donrak Sub-district, Nongchik District, Pattani Province. Informants were all members of group committee 5 persons and 17 members, totally of 22 people. Selected purposive sampling, in-depth interviews and analyzed the content analysis were employed by creating inductive reasoning and presenting descriptive information.

The findings indicated that management process of product processing from coconut shell learning center group : case study Ban Thadan, Donrak Sub-district, Nongchik District, Pattani Province, the management process has implemented the POLC, planning, organization management, implementation and control with organizational structure, in the government administration system, board of directors, family style, and sole proprietorship. Clearly assigned personnel duties, a manager has suggested, solved problems, shared ideas, let the staff share their opinions, help and support each other, and created incentives for workers whether in compensation or submission of training to increase knowledge. There was coordination in working with internal units and outside the organization, evaluation report and bringing the results to improve together. The budget has been implemented from procurement of funds, sources of funds, and marketing, and the most important thing is that transferring knowledge to staff in their own departments will make the learning center and management more efficient.

Keywords: management process, learning center, processing of coconut shell products

บทนำ

การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการที่สำคัญที่ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านการงานและด้านบุคลิกภาพอันนำมาซึ่งการปรับตัวที่ดี การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งในทางตรงและทางอ้อม การเรียนรู้บางอย่างเกิดขึ้นได้เองโดยอัตโนมัติเป็นไปตามธรรมชาติ แต่การเรียนรู้บางอย่างต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ การรับรู้เป็นความคิดรวบยอด เรียกว่า เกิดสิ่งกัปแล้วมีปฏิกิริยาตอบสนอง อย่างหนึ่งอย่างใดต่อสิ่งเร้าตามที่รับรู้เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แสดงว่า การเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว ประเมินผลที่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้แล้วการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต มนุษย์มีการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนตาย จึงมีคำกล่าวเสมอว่า ไม่มีใครแก่เกินที่จะเรียน การเรียนรู้จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี (ปราณี อ่อนศรี, 2552)

การเรียนรู้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา ทั้งในส่วนบุคคล ครอบครัว จึงต้องมีการพัฒนาในด้านการศึกษาเพื่อให้มีแนวคิดเจตคติที่ดี รู้จักการบริหารตนเอง การเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น มีอาชีพและรายได้ที่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต มีคุณธรรมศีลธรรม ถ้าหากปฏิบัติได้เช่นนี้เท่ากับเป็นการยกระดับทั้งตนเองและสังคมทำให้มีคุณค่า มีความเจริญอกงาม ปัญหาต่างๆ ในสังคมลดน้อยลง เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสภาวะเป็นพิษ เป็นต้น ประเทศต่างๆ จึงพยายามเต็มที่ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น เพื่อช่วยให้สมาชิกทุกคนในสังคมกินดีอยู่ดีมีความสุขสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่ประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังที่ (สำราญ จุช่วย, 2554, น. 17) ได้อธิบายไว้ว่า ประกอบด้วย 1.การพัฒนาคุณภาพชีวิตช่วยทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมโดยมีแนวทางในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้สังคมมีความสุขสงบสุขไปด้วย 2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตกระตุ้นให้บุคคลและสังคมเกิดการกระตือรือร้นคิดที่จะปรับปรุงตัวเองสังคมและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นอยู่เสมอ 3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้บุคคลรู้จักใช้ปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม มีจริยธรรม หลักการบริหารเพื่อมาแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับ

ตนเองและสังคมการ 4. พัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้บุคคลและสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความ
สมานฉันท์ ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและปัญหาสังคม 5. การพัฒนาคุณภาพชีวิต
ทำให้บุคคลและสังคมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดความร่วมมือ
ร่วมใจในการส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่ดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม
จะเห็นได้ว่าหากคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีคุณภาพที่ดี
ย่อมนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า โลกขึ้น

แหล่งการเรียนรู้หมายถึง แหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งวิทยาการ
ที่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถที่จะเรียนรู้ได้ตาม
อัธยาศัย ทั้งยังช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า ซึ่งแหล่งเรียนรู้
อาจเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นได้ทั้งบุคคล สิ่งมีชีวิตและ
ไม่มีชีวิต ประเภทของแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน และแหล่ง
การเรียนรู้นอกโรงเรียน และในวิถีชีวิต แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นแหล่งที่มีข้อมูล
ข่าวสาร ความรู้ ซึ่งอยู่ภายในโรงเรียนอาจเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ
หรืออาจเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ
ห้องจริยธรรมศูนย์พัฒนาการสอนวิชาต่างๆ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ฯลฯ และ
แหล่งการเรียนรู้นอกโรงเรียนและในวิถีชีวิต อาจเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วตาม
ธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ลำธาร กรวด หิน ททราย ชายทะเลหรืออาจเป็น
แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน ห้องสมุดประชาชน สถาบัน
การศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ เป็นต้น
(พันธ์ประภา พูนสิน, 2547)

ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกับการพัฒนาชุมชนสถานการณ์ปัจจุบันสังคม
ชนบทได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง กระบวนการพัฒนาไปสู่สังคม
ยุคดิจิทัลโดยยุคเทคโนโลยีสารสนเทศเต็มรูปแบบสภาพแวดล้อมภูมิปัญญาสังคม
เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นเสมอว่า การพัฒนาหรือ
การดำเนินการอะไรก็ตาม ต้องยึดหลักสำคัญคือให้สอดคล้องกับภูมิสังคมนั้นก็คือ
การพัฒนาโดยยึดหลักสภาพความเป็นจริงของภูมิประเทศ ทั้งนี้ในด้านพื้นที่ดิน และ
สังคมวิทยา ด้านลักษณะนิสัยประจำถิ่น คือ นิสัยใจคอความเคยชินวิถีชีวิตความเป็นอยู่

ความเชื่อและหลักศาสนา เป็นต้น และการพัฒนาโดยยึดหลักสังคมนี ก็คือหลักสำคัญ
ยิ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั่นเอง ดังพระราชกระแสว่า การพัฒนาต้องเป็นไปตาม
ภูมิประเทศ ทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา ภูมิประเทศ
ตามสังคมวิทยา กรมการพัฒนาชุมชน ได้น้อมนำหลักการดังกล่าวและปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาเป็นฐานการทำงาน โดยกำหนดยุทธศาสตร์
การพัฒนาชุมชน ภายใต้ภารกิจ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม
ของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมี
เสถียรภาพ โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ
พัฒนาชุมชน ทั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์ คือสร้างสรรคชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขเสริมสร้าง
ขีดความสามารถการบริหารงานชุมชน ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เสริมสร้างธรรมาภิบาล
และความมั่นคงของทุนชุมชน และเสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง การเสริมสร้าง
ขีดความสามารถการบริหารงานชุมชน โดยการส่งเสริมการบริหารจัดการความ
รู้ของชุมชน เป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กับการพัฒนาผู้นำ การขับเคลื่อน
แผนชุมชนและการจัดการข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบทไทย (กัญเกียรติ ญาติเสมอ, 2557)

กลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน
ตำบลคอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นกลุ่มที่ได้ดำเนินการมาตั้งนานแล้ว
ในการแก้ไขปัญหาความยากจนการสร้างงานสร้างอาชีพและสนับสนุนให้มีการพัฒนา
ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิต รวมทั้งช่วยกันพัฒนาชุมชน จึงได้รวมกลุ่มกันเป็นศูนย์การ
เรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว อาทิ ชุมมะพร้าวบดละเอียด
เปลือกมะพร้าวสับ ถ่านดินเผา ปุ๋ยดินสำหรับปลูกผักสวนครัว ไม้ดอก ไม้ประดับ ฯลฯ
กลุ่มนี้เป็นเพียงกลุ่มเดียวของอำเภอหนองจิกซึ่งผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเปลือกมะพร้าว
เนื่องจากการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบคือ มะพร้าว ที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก
และผลิตภัณฑ์ผลิตขึ้นล้วนมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการเกษตรอีกด้วย ที่สำคัญ
กลุ่มแม่บ้านมีความมุ่งหวังเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง คือ ลดรายจ่ายโดยพยายามเริ่มต้นผลิตสินค้าเพื่ออุปโภคภายใน
ครัวเรือน นอกจากนี้พยายามเพิ่มรายได้ ด้วยการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในเชิงพาณิชย์
โดยส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการผลิตเพื่อจำหน่ายภายในเครือข่าย (อุรีย์ เชื้ออนันต์,
2561)

การรวมกลุ่มผลิตและสร้างศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ดังกล่าวข้างต้น จัดได้ว่าเป็นการดำเนินงานในลักษณะของธุรกิจชุมชน เพราะสตรีในชุมชนซึ่งรวมกลุ่มกันได้ร่วมระดมทุนต่างๆ ทำกิจกรรมร่วมกัน และแบ่งผลประโยชน์กัน และใช้ทุนทางสังคมที่พอมีความรู้เกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว และทุนทางสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในพื้นที่ คือ ผลผลิตจากมะพร้าว จากในหมู่บ้านใกล้เคียงภายในตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ทั้งนี้ผลผลิตมะพร้าวในพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งผลิตสำคัญของปัตตานี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) อีกทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตจากการอุปโภคผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติ และจากการมีอาชีพมีรายได้เสริม (กัญญาภรณ์ อินทหว่าง และคณะ, 2554)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นว่าพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีการดำเนินงานของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งทำให้มีความน่าสนใจว่าเรามีการวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว กรณีศึกษา: บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี อย่างไร ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาคั้งนี้จะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวและเพื่อส่งเสริมกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวให้ไปในทิศทางที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว กรณีศึกษา: บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวในการพัฒนาสังคมบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยศึกษาเชิงคุณภาพ และมีรายละเอียดการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดการองค์กร (Organizing)
3. การนำไปปฏิบัติ (Leading)
4. การควบคุม (Controlling)

นำไปสู่รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

2. ขอบเขตด้านพื้นที่พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

3. ผู้ให้ข้อมูล

- คณะกรรมการกลุ่มทั้งหมด	จำนวน	5 คน
- สมาชิกกลุ่มทั้งหมด	จำนวน	17 คน
รวมทั้งหมด	จำนวน	22 คน

เกณฑ์การให้ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงโดยผู้ให้ข้อมูลมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นสมาชิกกลุ่มทั้งหมด
2. เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จาก เปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

เกณฑ์การให้ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงโดยผู้ให้ข้อมูลมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นสมาชิกกลุ่มทั้งหมด

2. เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

3. เครื่องมือในการวิจัย

การวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีดังนี้

- แบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ช่วยให้ข้อมูลในขอบเขตและประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษา โดยแนวคำถามที่ใช้ในการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว โดยการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ซึ่งแบบสัมภาษณ์และเวทีเสวนาแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ดังนี้กระบวนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ดัง POLC

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับกระบวนการจัดการกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

- เวทีเสวนารวมคณะกรรมการแลสมาชิกทั้งหมด จำนวน 1 กลุ่ม จำนวน 22 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งส่วนเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก และเวทีเสวนาซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าทบทวนเอกสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ครอบคลุมประเด็นหลักๆ จากอินเทอร์เน็ต หนังสือ และวารสารต่างๆ

4.2 การเก็บข้อมูลสัมภาษณ์

4.2.1 ผู้วิจัยได้สร้างคำถามพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และความเหมาะสมในการใช้สัมภาษณ์ซึ่งแบบสัมภาษณ์จะแนบสัมภาษณ์ดังนี้

- กระบวนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นอย่างไร

4.2.2 นิตหมายบุคคลที่สัมภาษณ์

4.2.3 พบผู้ให้สัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์พร้อมทั้งของอนุญาต บันทึกภาพ หรือเสียง

4.2.4 บันทึกการให้สัมภาษณ์

4.2.5 สรุปผลการเสวนา

5. การวิเคราะห์ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และ สัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูล มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วพรรณนาความโดยใช้ความรู้การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว ที่เกี่ยวข้องมาอธิบายให้เห็นการ รูปแบบการบริหารจัดการ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาทำการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด และจัดเวทีเสวนา และสรุปผลนำเสนอ ข้อเสนอแนะ

6. การนำเสนอผลการศึกษา

ในการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมา รวบรวมตีความ เพื่อสืบค้นหาข้อสรุปผลรวมโดยมุ่งเน้นสืบค้น หาความหมายจากข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลใน สภาวะการณ์แตกต่างกันทั้งในรูปแบบของข้อมูลที่ได้จาก เอกสาร และการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ นำเสนอผลการวิจัยข้อมูลเชิงพรรณนา

เป็นข้อความที่บรรยายอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับข้อค้นพบ การพรรณนาจะครอบคลุม
สาระสำคัญของข้อมูล และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นหลัก

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในเชิง
คุณภาพพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 30-70 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีรายได้
อยู่ระหว่าง 5000-10000 บาท/เดือน ทั้งนี้ มีตำแหน่งเป็นพนักงานราชการ/ลูกจ้าง
ประจำ โดยมีตำแหน่งอยู่ในศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว
บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

2. ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของกลุ่ม
ศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว กรณีศึกษา: บ้านท่าด่าน ตำบล
ดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมของศูนย์
การเรียนรู้ในแต่ละศูนย์ส่วนมากจะใช้กระบวนการจัดการโดยการวางแผน มีโครงสร้าง
องค์กรทั้งในระบบการบริหารรูปแบบราชการ แบบคณะกรรมาการ แบบครอบครัว
และแบบเจ้าของเพียงผู้เดียว มีการมอบหมายหน้าที่บุคลากรอย่างชัดเจน ผู้บริหาร
จะแนะนำ แก้ไขปัญหา ร่วมคิดและให้เจ้าหน้าที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือ
เกื้อกูลกัน สร้างแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งเป็นค่าตอบแทนและส่งเสริมการอบรม
เพื่อเพิ่มพูนความรู้ มีการประสานงานในการทำงานกับหน่วยงานภายในและภายนอก
องค์กร มีการรายงานประเมินผลและนำผลมาแก้ไขปรับปรุงร่วมกัน ด้านงบประมาณ
มีการดำเนินการตั้งแต่จัดหางบประมาณ แหล่งเงินทุน การตลาด ได้การจัดการ
หน่วยงานด้วยกระบวนการบริหาร (POLC) 4 ประการ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) พบว่า ศูนย์การเรียนรู้การแปรรูป
ผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
มีการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว โดยมี
การวางแผนในการดำเนินการ นำทรัพยากรทั้ง 4 ด้าน คือด้านบุคลากร งบประมาณ
วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ของศูนย์มาดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

2.2 ด้านการจัดการ (Organizing) พบว่า ภาพโดยรวมของการจัดการ ศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว เป็นการนำ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่มีในศูนย์การเรียนรู้ของตนเอง และประสานทางงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ จากภายนอกศูนย์การเรียนรู้และเครือข่ายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของศูนย์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการนำไปปฏิบัติ (Leading) พบว่า การบริหารงานของกลุ่มศูนย์ การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอ หนองจิก จังหวัดปัตตานี คือในกลุ่มมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด คัดลั่นใจ ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และมีการจูงใจให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) พบว่า ผู้นำต่อการบริหารจัดการกลุ่ม ศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว มีการควบคุมและมีการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบ ข้อบังคับตามที่ได้กำหนดไว้ มีการปรับปรุงพัฒนาทีมงานให้มี ประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอและยังมีการติดตามประเมินผล กิจกรรม เช่น การช้ดถาม พุดคุย ต่างๆ อย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการอภิปรายการวิเคราะห์ กระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือก มะพร้าวบ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยจะอธิบายดังนี้

การวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวกระบวนการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการ บริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ในแต่ละศูนย์ส่วนมากจะใช้กระบวนการจัดการโดยการ วางแผน มีโครงสร้างองค์กรทั้งในระบบการบริหารรูปแบบราชการ แบบคณะกรรมการ แบบครอบครัว และแบบเจ้าของเพียงผู้เดียว มีการมอบหมายหน้าที่บุคลากรอย่าง ชัดเจน ผู้บริหารจะแนะนำ แก้ไขปัญหา ร่วมคิดและให้เจ้าหน้าที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งเป็นค่าตอบแทนและส่งเสริม

การอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ มีการประสานงานในการทำงานกับหน่วยงานภายใน และภายนอกองค์กร มีการรายงานประเมินผลและนำผลมาแก้ไขปรับปรุงร่วมกัน ด้านงบประมาณมีการดำเนินการตั้งแต่จัดหางบประมาณ แหล่งเงินทุน การตลาด ได้การจัดการหน่วยงานด้วยกระบวนการบริหาร (POLC) 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการจัดกร (Organizing) ด้านการนำไปปฏิบัติ (Leading) ด้านการควบคุม (Controlling) ซึ่งสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2545, หน้า 3 - 5) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมาย ขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการนำ และด้านการควบคุม

ดังนั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้องค์การดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนได้ คือ ผู้บริหารองค์การจะต้องมีกระบวนการบริหาร คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดกร ด้านการนำไปปฏิบัติ ด้านการควบคุม โดยเฉพาะผู้บริหารเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ที่องค์การกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว กรณีศึกษา: บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางในการรวมกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว เพื่อให้การรวมกลุ่มประสบความสำเร็จ ทั้งในการกำหนดนโยบายและวิชาการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานของภาครัฐ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้มากขึ้นโดยต้องมุ่งเน้นให้สามารถเข้าสู่กลุ่มคนในชุมชนมากขึ้น เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นมีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากกว่าปัจจุบัน

2. ควรมีนโยบายระดับภาครัฐ เพื่อมีแผนกำหนดการพัฒนาของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. จากการศึกษพบว่า การกำหนดราคาสินค้าเป็นอำนาจของพ่อค้าคนกลาง ทำให้กลุ่มอาชีพ ไม่ได้รับความเป็นธรรมผู้วิจัยขอเสนอแนะให้กลุ่มอาชีพมีการจัดเวทีเสวนา เพื่อพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดร่วมกัน โดยสร้างข้อตกลงการควบคุมปริมาณสินค้าและราคาร่วมกันในชุมชน

2. เพื่อเป็นการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว ควรร่วมกันส่งเสริมให้ ร่วมกันจัดทำบัญชีสำหรับชุมชน อาจจะเป็นการทำสู่ชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษากาวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว กรณีศึกษา: บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะศึกษาแนวรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าวให้เป็นตัวอย่างกับชุมชนอื่นต่อไป

2. ในการศึกษาครั้งนี้เนื่องจากเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ จึงได้ข้อมูลเฉพาะในเชิงลึก ดังนั้น เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลจึงควรเพิ่มเติมในเชิงปริมาณ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว กรณีศึกษา: บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี” สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้องอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ประจวบ ทองศรี ที่ได้กรุณาแนะนำและให้คำปรึกษา แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของปัญหาเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและเสียสละเวลาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณ ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่าน บิดา มารดา และเพื่อนร่วมรุ่น ที่สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้กับผู้ศึกษาเป็นอย่างดีเสมอมา ตลอดจนทุกท่านที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาณน อินหว่าง, สุพจน์ อินหว่าง และ อภิชาติ วรรณภีระ. (2554). *การจัดการวิทยาทักษะชุมชน*. พิษณุโลก, มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- กู่เกียรติ ญาตีเสมอ. (2557). *ศูนย์เรียนรู้ชุมชน กับการพัฒนาชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2561, สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/517215>.
- ปราณี อ่อนศรี. (2552). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก*. ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันธ์ประภา พูนสิน. (2547). *การบริหารงานนิเทศศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา*. ปริญญาโท สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลำราญ จุช่วย. (2554). *วิถีชีวิตของคนในชุมชนทางชนวนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมท้องถิ่น*. รายงาน การวิจัย. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- อุริย์ เชื้อนขันธ. (2561), สิงหาคม, 14) *ประธานกลุ่มศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเปลือกมะพร้าว บ้านท่าด่าน ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี*. สัมภาษณ์.